

รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากร ของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล

Integrated Buddhist Model for Increasing Personnel Potential of Security Business in Digital Society

ศุภมา นาคแก้ว Sutama Narkkaew*

กันยาวิร์ สัทธาพงษ์ Kanyawee Sathapong **

สวัสดิ์ อโณทัย Sawat Anothai ***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล 2) ศึกษาพุทธจริยศาสตร์ว่าด้วยพลธรรม 4 เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัย 3) พุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่ และรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญา และพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล เป็นกระบวนการการพัฒนา และการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและพระพุทธศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ความสามารถ มีความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น ทำให้บุคลากรมีความรู้ (Knowledge) มีทักษะ (Skill) และมีทัศนคติ (Attributes) ที่ดีต่อการปฏิบัติงานสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในยุคปัจจุบันได้ โดยผ่านการฝึกอบรม การสอน และการปลูกฝัง เสริมสร้าง ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจนเกิดความเคยชินเป็นนิสัย การเพิ่มศักยภาพบุคลากรตามหลักพระพุทธศาสนา ต้องพัฒนาตนให้เป็นคนดีก่อนแล้วสังคมก็จะดีไปด้วย ซึ่งตรงกับ “หลักแห่งความประพฤดี” เพราะหลักศีลธรรมเป็นแนวทางประพฤดีปฏิบัติตนที่สร้างสรรค์ชีวิตคนให้เป็นคนดี ทั้งเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เพื่อบรรลุจุดหมายปลายทางสูงสุดของชีวิต และสำหรับการบูรณาการหลักพุทธจริยศาสตร์ และหลักพลธรรม 4 ที่นำมาเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ด้านความรอบรู้สถานการณ์ ด้านความขยัน หมั่นเพียร และเสียสละ ด้านความประพฤดี และความซื่อสัตย์และ ด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดี จะทำให้เกิดความสมดุล คือ ทำให้บุคลากรไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันไม่เอารัดเอาเปรียบกัน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันและกัน มีกายวาจาที่สุภาพเรียบร้อย มีจิตใจที่สงบสุขเยือกเย็น มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถคิด วิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้ มีจิตสำนึกของการเป็นคนดีและการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมดิจิทัลให้รู้ทันโลก และชีวิตตามสภาวะการณ์ด้วยสติสัมปชัญญะ วิจารณ์ญาณ และปัญญาองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ คือ KECS Model คือ มีสำนักรับผิดชอบด้วยคุณธรรม และมีจิตอาสาบริการที่ดี

คำสำคัญ : พุทธบูรณาการ, ศักยภาพบุคลากร, ธุรกิจการรักษาความปลอดภัย, สังคมดิจิทัล

Abstract

This research article aims to 1) study the concept of increasing the potential of personnel in the security business in the digital society; 2) study the Buddhist ethics on Baladhamma for increasing the potential of personnel in the security business in the digital society; 3) integrate Buddhist Model for increasing the potential of personnel in the security business in the digital society; 4) create new knowledge and models of Buddhist integration for increasing

the potential of personnel in the security business in the digital society. This is a qualitative research using a documentary research method under the analytic, appreciative and appreciative approaches to lead to the creation of a new body of knowledge in philosophy and Buddhism.

The research results have shown that the development of personnel potential of the digital society security business is a process of developing and promoting personnel to have knowledge, understanding, and work skills, as well as good attitudes and behaviors in order to improve work efficiency. This would allow personnel to have knowledge (Knowledge), skills (Skills) and good attitudes (Attributes) towards work and to be efficient in using the information technology tools related to security in the present era through continuous training, teaching, instillation and reinforcement. Increasing personnel potential according to Buddhism principles requires developing oneself to be a good person first, and then society would become good as well, which is in line with the “principle of conduct” because morality is a guideline for creating a good life for people. It is both a foundation for living life to achieve the highest goal of life and for the integration of Buddhist ethics and the 4 principles of virtue. They are used to enhance the potential of personnel in the organization in term of situational awareness, diligence, perseverance, and sacrifice, behavior and honesty, and good volunteer service. These would create a balance, i.e., personnel would not take advantage of each other, being kind, helpful and polite to each other, and having healthy body and a cool and peaceful mind, being intelligent, knowledgeable and with morality able to analyze and distinguish different things, having a consciousness, judgment and wisdom to be a good citizen and to survive in a digital society of the ongoing changes of the world

... and life. New knowledge from this research is the KECS Model,
... which is having a sense of responsibility with morality and
... public-spiritedness.

Keywords: Integrated, Buddhist, Potential, Security Business, Digital Society

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัล เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวของข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ทั้งในเรื่องของแนวความคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อสังคม เศรษฐกิจ การดำเนินชีวิต การทำงานของบุคคล และองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ข่าวสารเองก็มีทั้งข่าวจริง และข่าวปลอม (Fake News) หากไม่มีสติ ปัญญา และหลักในการพินิจพิจารณาที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ และจากสภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น มีรูปแบบและวิธีการในการก่ออาชญากรรมที่มีพัฒนาการมากกว่าเดิม ยิ่งทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจต่าง ๆ ต่างก็ตระหนักถึงปัญหาความไม่ปลอดภัย ที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ชีวิตและทรัพย์สินของตนได้ จึงก่อให้เกิดความต้องการของบริการรักษาความปลอดภัยในจำนวนที่สูงขึ้น รวมไปถึงได้ก่อให้เกิดความคาดหวังของสังคมไทยที่มีต่อบทบาทของพนักงานรักษาความปลอดภัย ในการทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่สังคมอีกด้วย

จากที่กล่าวมา ทำให้ผู้ประกอบการกิจการรักษาความปลอดภัย ต่างหากกลยุทธ์ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแข่งขันกันทางธุรกิจ ทำให้หลายองค์กรมองข้ามความซื่อสัตย์ จริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจ และเห็นว่าเป็นสิ่งไม่สำคัญ และแนวโน้มการสร้างหลักเกณฑ์ใหม่ของโลกธุรกิจ องค์กรจะหันมาให้ความสำคัญสนับสนุนสังคมแทนการแสวงหากำไรสูงสุด โดยองค์กรต้องมีความยุติธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน การทำธุรกิจเพื่อผลกำไร ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และจริยธรรม การจะพัฒนาองค์กรธุรกิจ จะไม่มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว ต้องพัฒนาจริยธรรม วัฒนธรรมของสังคม และต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาด้วยความยั่งยืนควบคู่กันไปด้วย (Sustainable development)

การบริหารธุรกิจรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วยปัจจัยการบริหาร 4 ประการเป็นสำคัญ ได้แก่ 1. ทรัพยากรบุคคล 2. เงินทุน 3. วัสดุอุปกรณ์ และ 4. การบริหารจัดการ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎี 4 M คือ 1. Man 2. Money 3. Material 4. Management (สุเมธ แสงนิมนวล อ้างใน พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโศโก / มกรางกูร, 2560: 18) ซึ่ง “ทรัพยากรบุคคล” ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดขององค์กร การขาด

องค์ประกอบข้อใดข้อหนึ่ง อาจทำให้การบริหารธุรกิจไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (สุรชัย พรหมปากดี, 2565: 22-23) ทฤษฎีการบุคคล จึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะขับเคลื่อนธุรกิจขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายสูงสุดขององค์กรนั้น

หลักการบริหารธุรกิจตามแนวพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบสัมมาอาชีพ ความขยันหมั่นเพียร การใช้ปัญญาอย่างดั่งามถูกต้อง และการสังเคราะห์ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสุข ความสมบูรณ์ ตามหลักศีลธรรม และจริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจตามแนวพระพุทธศาสนา มิได้คำนึงเพียงแต่ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจเพียงยึดถือแต่กำไรเป็นหลักเท่านั้น หากแต่คำนึงประโยชน์สุขของมหาชนเป็นที่ตั้ง คือ การสุขทั้งกายและใจ และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน นอกจากการไม่เบียดเบียนกันแล้วยังต้องมีการส่งเสริม ปลุกฝังให้มีศีลธรรมประจำใจ มีการสังเคราะห์ซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารงานธุรกิจการรักษาความปลอดภัย พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากตัวบุคลากร หรือพนักงานรักษาความปลอดภัยเอง ที่ยังมีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และให้บริการลูกค้าไม่ได้คุณภาพเพียงพอกับความต้องการของลูกค้า และมาตรฐานที่ประกอบการรักษาความปลอดภัยได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัย จะแยกให้เห็นประเด็นปัญหา ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาด้านความรอบรู้สถานการณ์ บุคลากรยังมีทักษะไม่ดีพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กรณีมีบุคคลภายนอกขอเข้าพบลูกค้า พนักงานรักษาความปลอดภัย ยังมีศักยภาพไม่เพียงพอในการตรวจสอบ คัดกรองบุคคล ที่มาติดต่อในสถานที่ของลูกค้า เป็นต้น

ปัญหาด้านความความขยันหมั่นเพียร และเสียสละ บุคลากรขาดความกระตือรือร้น ในการทำงาน ปัญหาเกิดจากการที่บุคลากรเป็นพนักงานลูกจ้างรายวัน จึงไม่ได้มีความคาดหวังถึงความก้าวหน้าในสายงาน

ปัญหาด้านพฤติกรรม และความซื่อสัตย์ของบุคลากร จะพบปัญหาค่อนข้างมาก ทั้งปัญหาเล็กน้อยจนนำไปสู่ปัญหาใหญ่ ได้แก่ การมาทำงานสาย ละทิ้งหน้าที่ ดื่มสุราในเวลางาน ทะเลาะวิวาท ลักทรัพย์ทั้งเพื่อนร่วมงาน และ ลูกค้า รวมถึงการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด และสิ่งผิดกฎหมาย

ปัญหาด้านการให้บริการลูกค้า หรือ การมีจิตอาสาบริการที่ดี ข้อนี้นี้ก็เป็นเรื่องที่ลูกค้าร้องเรียนบริษัทรักษาความปลอดภัยบ่อยครั้ง สาเหตุหลักเกิดจากการที่ตัวบุคลากรมีทัศนคติว่า ตนเองไม่ได้มีหน้าที่ในการให้บริการลูกค้าในด้านอื่น ๆ เช่น การช่วยลูกค้ายกของ เป็นต้น

พุทธจริยศาสตร์จึงเป็นแบบปฏิบัตินิยมที่สมบูรณ์แบบที่สุดในการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ทุกเหล่าที่สามารถจะปรับเปลี่ยนให้เจริญงอกงามทั้ง กาย จิต ปัญญา (ณัฐชยา จิตภักดี, 2564 : 48)

หลักพลธรรม 4 พระพุทธเจ้าได้ตรัสพละ 4 ไว้ในพลสูตรว่า ภิกษุทั้งหลาย พละ 4 ประการนี้ 4 ประการอะไรบ้าง คือ 1. ปัญญาพละ (กำลัง คือ ปัญญา) 2. วิริยพละ (กำลัง คือ ความเพียร) 3. อนวัชชพละ (กำลัง คือ กรรมที่ไม่มีโทษ) 4. สังคหพละ (กำลัง คือ การสงเคราะห์) (อง.นวก. (ไทย) 23/5/439) หากผู้ประกอบการกิจการรักษาความปลอดภัยนำหลักพุทธจริยศาสตร์ และหลักพลธรรม 4 มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล จะทำให้บุคลากรมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้องค์กรจะสามารถบริหารบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะสามารถวางแผน จัดองค์กร แต่งตั้งบุคลากร อำนาจการและควบคุมบุคลากร ให้มีปัญญา ความฉลาด ขยัน ซื่อสัตย์สุจริต และมนุษยสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น

จากประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยกล่าวมาทั้งหมด จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล” ในด้านความรู้สถานการณ์ ด้านความขยันหมั่นเพียร และเสียสละ ด้านความประพฤติ และความซื่อสัตย์ และ ด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดี ว่าหลักพุทธจริยศาสตร์ และหลักพลธรรม 4 จะสามารถนำมาบูรณาการ และใช้ในการประยุกต์ เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัลได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาพุทธจริยศาสตร์ว่าด้วยพลธรรม 4 เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัย
3. พุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ภายใต้กระบวนการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (Dialectic method) และการให้เหตุผลแบบมีวิจารณ์ญาณ (Discursive method) ด้วยกระบวนการของการศึกษา

เชิงบูรณาการ (Integration) อันประกอบด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) การวิจิตร (Appreciation) และวิธาน (Application) เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาเชิงเอกสาร (Document study) ดังต่อไปนี้

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary source) โดยการศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539
2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary source) โดยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์ อรรถกถาฎีกา และอนุฎีกาที่เกี่ยวข้อง เช่น คัมภีร์วิสุทธิมรรค เป็นต้น และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเอกสาร ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเอกสารตามกรอบความคิดของ บี. ดีโอบอล แวน ดาเลน (B. Deobole Van Dalen) (อ้างใน พรทิพย์ อันทิวโรทัย, 2539)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาแล้ว ด้วยการวิเคราะห์จากหลักฐาน หรือเอกสารที่เชื่อถือได้แล้วนำมาวิเคราะห์ หลังจากนั้นได้ให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากร เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของผลการวิเคราะห์เอกสารที่ได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่หนึ่ง และข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัย ในสังคมดิจิทัล และ พุทธจริยศาสตร์ ว่าด้วยพลธรรม 4 เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากร

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และ นำข้อมูลที่ได้มาเขียนบรรยายตามหลักวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ใช้การเขียนอภิปรายแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description) ด้วยการบูรณาการแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล ให้เชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกันภายใต้การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจิตร และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา

สรุปผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล พบว่า เป็นกระบวนการพัฒนา และส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ (Knowledge) มีทักษะ (Skill) ในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติ (Attributes) และพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น (สุดใจ จินาสัตร์, 2566: 12) สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในยุคปัจจุบันได้ การเพิ่มศักยภาพบุคลากรในแนวพระพุทธศาสนา ตั้งอยู่บนหลักภาวะ 3 คือ กายภาวนา จิตภาวนา และ ปัญญาภาวนา การเพิ่มศักยภาพบุคลากรตามหลักพระพุทธศาสนานั้น ต้องพัฒนาตนให้เป็นคนดีก่อนแล้วสังคมก็จะดีไปด้วย ซึ่งตรงกับ “หลักแห่งความประพฤดี” (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2533: 31) หรือแนวทางของการประพฤดีดีปฏิบัติชอบของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะหลักศีลธรรมเป็นแนวทางประพฤดีปฏิบัติตนที่สร้างสรรค์ชีวิตคนให้เป็นคนดี เพื่อบรรลุจุดหมายปลายทางสูงสุดของชีวิต

2. พุทธจริยศาสตร์ว่าด้วยพลธรรม 4 เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากร พบว่า คือ การทำให้ชีวิตเป็นปกติสุข ไม่เบียดเบียนกัน มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันและกัน มีกายวาจาที่สุภาพเรียบร้อย และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีจิตใจที่สงบสุขเยือกเย็น มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม และใช้ปัญญาความรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต เพื่อนำพาชีวิตไปสู่จุดหมายที่สูงที่สุดของพุทธจริยศาสตร์ คือ พระนิพพาน มีศีล สมาธิ ปัญญา และ นิพพาน คือ การเป็นอยู่ด้วยความสุข บุคลากรสามารถปฏิบัติตนตามหลักพุทธจริยศาสตร์ เข้าถึงหลักไตรสิกขา คือ กระบวนการที่พัฒนามนุษย์ ทางกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ให้สามารถดำรง และดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสันติ บุคลากรจะต้องนำหลักพลธรรม 4 ได้แก่ ปัญญาพละ วิริยพละ อดนวัชพละ สังคหพละ (อง.นวก. (ไทย) 23/5/439) มาปฏิบัติควบคู่กันไปด้วย เพราะการทำงานทุกสาขาอาชีพ จะต้องมีปัญหาพละเป็นจุดเริ่มต้น คือ มีความคิด วิเคราะห์ แยกแยะ สิ่งต่าง ๆ ได้ เป็นคนทันโลก ทันเหตุการณ์ มีวิริยพละ คือ มีความมานะบากบั่น ขยัน อดทน สู้งาน แม้งานนั้นจะมีอุปสรรคสักเพียงใดก็ตาม มีอนวัชพละ เป็นผู้มีความประพฤดีดี ไม่เกี่ยวข้องกับสุรายาเสพติด และมีความซื่อสัตย์ และสังคหพละ บุคลากรต้องมีจิตอาสาบริการที่ดีมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน ลูกค้า รวมถึงประชาชนทั่วไปโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน

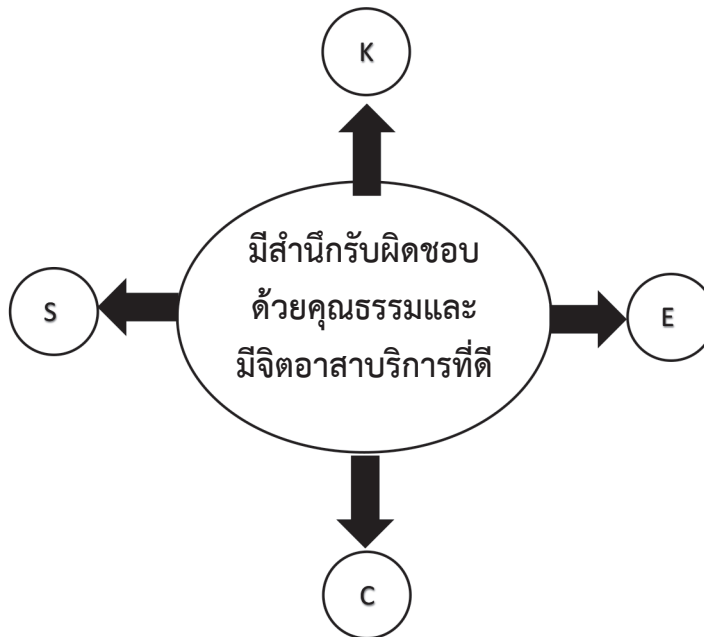
3. พุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล คือ การนำหลักพลธรรม 4 ประกอบด้วย หลักปัญญาพละ หลักวิริยพละ หลักอนวัชพละ และหลักสังคหพละ มาเพิ่มศักยภาพของบุคลากร ด้านความรู้ทันสถานการณ์ ด้านความขยัน หมั่นเพียร และเสียสละ ด้านความประพฤดี และความซื่อสัตย์ และ ด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดี ดังนี้

1. ด้านความรู้ทันสถานการณ์ การเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านความรู้สถานการณ์ใช้หลักปัญญาพละเป็นแนวปฏิบัติ ความรู้ทันสถานการณ์ เป็นความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ การที่บุคลากรจะเป็นผู้รู้จริง

รู้แจ้ง รู้ลึก รู้รอบได้นั้น ต้องมีปัญญาเป็นหลักในการสังเคราะห์ความรู้ที่ได้สะสมมาแล้วนำไปปฏิบัติงาน จะเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน หากบุคลากรในองค์กรเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรมแล้ว ย่อมน่าองค์กรไปสู่ เป้าหมายอย่างแน่นอน 2. ด้านความขยัน หมั่นเพียร และเสียสละ การเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้าน ความขยัน หมั่นเพียร และเสียสละ ใช้หลักวิริยพลเป็นแนวปฏิบัติ วิริยะ คือ ความเพียร คือการปฏิบัติ อย่างจริงจัง ไม่ท้อถอย แม้จะมีอุปสรรคก็ตาม เมื่อบุคลากรพากเพียรทำอย่างสม่ำเสมอ บ่อยครั้ง จะทำให้เกิดทักษะ คือ ความสามารถเฉพาะสายงาน เป็นความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำกิจการงานนั้นซ้ำ ๆ จนทำให้เกิดทักษะ หรือความชำนาญเฉพาะด้าน ความชำนาญนี้มีผลเนื่องมาจากปัญญาที่ได้เรียนรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การที่ บุคลากรจะมีทักษะมาก หรือ น้อย ขึ้นอยู่กับการหมั่นฝึกฝนบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ หากขาดความ เพียรแล้ว ทักษะจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ 3. ด้านความประพฤติ และความซื่อสัตย์ การเพิ่มศักยภาพ บุคลากรด้านความประพฤติ และความซื่อสัตย์ ใช้หลักกอนวัชชพละการที่คนจะมีความประพฤติดี ประพฤติชอบ ต้องทำให้บุคคลเกิดจิตสำนึก ทศนคติที่ดี แรงจูงใจ ค่านิยม ในทางที่ดี หากบุคคล มีลักษณะที่ดีในด้านบวกจะทำให้บุคคลนั้นดำรงอยู่ในความไม่ประมาท ทั้งในการดำเนินชีวิตและ การปฏิบัติงาน ย่อมจะเกิดผลดีต่อทุกฝ่าย 4. ด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดี การเพิ่มศักยภาพ บุคลากรด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดีใช้หลักสังคหพละ การที่บุคลากรจะเป็นผู้มีจิตอาสาบริการที่ดี ต้องเริ่มต้นจากการเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือโดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน หลักสังคหพละ คือ ความมีน้ำใจไมตรี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน หากบุคลากร มีจิตสำนึกกรงานบริการ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยตรงแล้ว จะทำให้ลูกค้าผู้ใช้บริการเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของการมีจิตอาสาบริการที่ดี ซึ่งเป็นความคาดหวังขององค์กร และลูกค้าทุกคน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษา ความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ วิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า สร้างองค์ความรู้ใหม่ จากการวิจัยนี้ คือ KECS Model มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 : องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย KECS Model รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาคความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล

จากภาพสามารถอธิบายแนวความคิดของกระบวนการได้ ดังนี้

K มาจากคำว่า Knowledge มีความรอบรู้ทันสถานการณ์ มีไหวพริบ มีปัญญา แก้ปัญหา ในการปฏิบัติงานเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ไม่เกิดความเสียหายต่อบุคคล และทรัพย์สิน

E มาจากคำว่า Effort มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละ การทำงานใด ๆ ก็ตาม หากขาด ความมุ่งมั่น ตั้งมั่น จิตใจจดจ่อ อยู่ในสิ่งที่กำลังปฏิบัติ อาจทำให้งานนั้นไม่สำเร็จตามที่มุ่งหวัง หรือ เกิดความผิดพลาดในกิจการงานที่ทำได้

C มาจากคำว่า Conduct ความประพฤติ และความซื่อสัตย์ บุคลากรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรงด้วยการประพฤติทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้า และลับหลัง ความซื่อสัตย์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จะได้ไม่เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น การฉ้อราษฎร์ เป็นต้น

S มาจากคำว่า Service mind การที่บุคลากรจะเป็นผู้ที่มีจิตอาสาบริการที่ดี ต้องเริ่มต้นที่ การสร้างความรู้สึกรักที่จะทำ รักที่จะให้ อยากเห็นคนอื่นมีความสุข พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน องค์กรต้องปลูกฝังบุคลากร ให้มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จึงจะเกิดพลังแห่งการสงเคราะห์ หรือมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ว่า

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล การเพิ่มศักยภาพบุคลากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1. ความรู้ (Knowledge) 2. ทักษะ (Skill) และ 3. พฤติกรรม หรืออุปนิสัยในการทำงาน (Attribute) การเพิ่มศักยภาพบุคลากรตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์โดยการนำคำสอนของพระพุทธองค์มาเป็นฐานคิด ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความเจริญเติบโตทั้งทางด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธญาณ โอบอ้อม (2557) เรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรต้องกระทำพร้อมกัน 3 ด้าน คือ 1. ด้านการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะ ปรับแก้พฤติกรรมทางกาย พัฒนาจิตใจให้มีสภาวะอดทน ชี้นำให้เห็นพฤติกรรมที่ควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ 2. ด้านการศึกษาได้ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยระบบการศึกษา พัฒนาจิตใจให้มี EQ (Emotional quotient) หรือ ความฉลาดทางอารมณ์ ควบคุม และจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างชาญฉลาดเหมาะสมกับสถานการณ์ มีความประพฤติปฏิบัติดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยปกติ 3. ด้านการพัฒนา ให้การบ่มเพาะพฤติกรรมที่ดีงาม ฝึกจิตใจให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกที่ควร แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามแนวพระพุทธศาสนา คือ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลใน 3 ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนา นำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน 3 ด้าน คือทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. พุทธจริยศาสตร์ว่าด้วยพลธรรม 4 เพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัย มีจุดมุ่งหมาย คือ การเพิ่มศักยภาพบุคลากร เพื่อพัฒนาความประพฤติ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ และการมีปัญญาเห็นในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชยา จิตภักดี (2564) เรื่อง การพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธจริยศาสตร์ สภาพปัญหาการพัฒนามนุษย์ คือ ในยุคปัจจุบันสังคมเน้นการพัฒนามนุษย์ทางด้านร่างกายและทางด้านวัตถุมากเกินไป โดยปล่อยปละละเลยด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหามากมาย ได้แก่ ปัญหาทางกาย เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาทางศีล ได้แก่ การขาดระเบียบวินัย ปัญหาทางจิต ได้แก่ ปัญหาความซึมเศร้า ปัญหาทางปัญญา ได้แก่ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เป็นต้น หลักพุทธจริยศาสตร์ในการพัฒนามนุษย์ ได้แก่ คำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ใช้ในการพัฒนามนุษย์ให้เกิดความสมดุล คือ อริยสัจสี่ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค)

ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) และภาวนา 4 (กายภาวนา คีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา) การพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธจริยศาสตร์ได้แก่ การนำหลักจริยสี่หลัก ไตรสิกขา และหลักภาวนา 4 มาใช้ในการพัฒนามนุษย์ 4 ด้าน ดังนี้¹⁾ กายภาวนา คือการพัฒนาทางร่างกาย ให้มีสุขภาพแข็งแรง 2) คีลภาวนา คือ การพัฒนาให้มีระเบียบวินัย 3) จิตภาวนา คือ การพัฒนาจิตให้ มีคุณภาพ และมีศักยภาพ 4) ปัญญาภาวนา คือ การพัฒนาให้รู้ทันโลก และชีวิตตามสภาวะการณ์ ทำตนให้รอดพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา

3. พุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล คือ การเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านความรู้สถานการณ์ คือ การทำให้บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเองโดยอาศัยปัญญาพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะ ปฏิบัติตนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านความขยัน หมั่นเพียร และเสียสละ บุคลากรต้องมีความขยันมุ่งมั่นทุ่มเท ให้ความสนใจในการกิจการงานที่ได้รับมอบหมาย 3) ด้านความประพฤติ และความซื่อสัตย์ ต้องเริ่มต้นที่ใจ จึงจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ หากใจคิดดี ก็จะส่งผลต่อการ พุดดี ทำดี เพราะใจเป็นจุดเริ่มต้นของความคิด คำพูด และการกระทำ และมีความซื่อสัตย์ 4) ด้านการมีจิตอาสาบริการที่ดี บุคลากรต้องเป็นผู้มีจิตใจรักในการบริการ อาชีพการรักษาความปลอดภัย ต้องมีความกล้าหาญ และเสียสละ ความเสี่ยงนั้นคือ จิตอาสา อาสา ที่จะเอาชีวิตของตนเอง เข้าดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้กับลูกค้า สงเคราะห์ผู้ที่กำลังได้รับอันตราย โดยที่ไม่ได้หวังผลประโยชน์อื่นใดตอบแทน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวัต นิติโยโชค (2560) เรื่องการพัฒนาสมรรถนะตามหลักพระ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา คือ การประยุกต์ใช้หลักพระ 4 ในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรองค์กร ด้วยการอบรมให้บุคลากรมีปัญหาในการคิด ที่อาศัยวิธีการที่สอดคล้องกับงาน และมีความเพียรพยายามที่จะคิดค้น แยกแยะแก้ไขปัญหาดังอย่างเป็นระบบ ประพฤติตนตามหลักเบญจศีล ละเว้นอบายมุข มีมนุษยสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูลกับผู้อื่น การนำหลักพระ 4 มาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อสร้าง หรือพัฒนาตัวตน และจิตใจของความเป็นมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีพลังในการทำงาน ตั้งอยู่ในความดีงาม มีจิตสาธารณะ ส่งผลให้ตนเองมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หลักพระ 4 จึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการเพิ่มศักยภาพบุคลากรของธุรกิจการรักษาความปลอดภัยในสังคมดิจิทัล” ผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ ดังนี้

(1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ธุรกิจรักษาความปลอดภัย “บุคลากร” มีความสำคัญ จึงควรตระหนักและให้ความใส่ใจตั้งแต่ต้นน้ำ (Input) คือ การคัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน กลางน้ำ (Process) คือ กระบวนการฝึกอบรม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีศักยภาพ ปลายน้ำ (Output) คือ บุคลากรที่มีศักยภาพ ผ่านกระบวนการคัดสรร และ ฝึกอบรม มาเป็นอย่างดีแล้ว สิ่งที่คุณประกอบการไม่ควรละเลย คือ การผลิตบุคลากรที่มี “คุณค่า” หรือ มีศักยภาพ มิใช่การมุ่งสรรหาแต่ตัวบุคลากรป้อนธุรกิจเท่านั้น เพราะการได้แต่คนแต่มีได้ใจ ไม่อาจจะทำให้บุคลากรมีการพัฒนาก้าวหน้าแต่อย่างใด และจะสะท้อนกลับมาถึงองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

(2) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ผู้ประกอบธุรกิจการรักษาความปลอดภัย สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการธุรกิจการรักษาความปลอดภัยได้ โดยอาจจะจัดทำเป็นเอกสารเชิงวิชาการ เช่น คู่มือ สำหรับให้ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารบุคลากร ซึ่งจะยังเป็นประโยชน์ต่อตัวบุคลากร และองค์กรอย่างมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรตามหลักพุทธจริยศาสตร์ในสังคมดิจิทัล
- 2) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัยโดยใช้หลักอิทธิบาท 4
- 3) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจรักษาความปลอดภัยในยุคดิจิทัลเชิงพุทธ
- 4) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรตามหลักศีล 5 ในยุคดิจิทัล
- 5) ควรมีการทำวิจัยปัญหา และ อุปสรรค ในการบริหารเชิงพุทธที่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยในยุคดิจิทัล

รายการอ้างอิง

- ณัฐชา จิตภักดี. (2564). การพัฒนามนุษย์ตามหลักพุทธจริยศาสตร์. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เถลิงศักดิ์ อินทรสร. (2554). แรงจูงใจกับการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พระครูโกศลธรรมานุสิฐ. (ประสิทธิ์ โอโสภา / มกรางกูร). (2560). รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองของคณะสงฆ์ ภาค 14. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2553). *วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรทิพย์ อันทิวโรทัย. (2539). *การวิเคราะห์รูปแบบความเป็นครูและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของครูมนตริตราโมทในกลุ่มผู้สืบทอดที่ต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภวัต นิตยโชติ. (2561). *การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพละ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based Learning*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- สุดใจ จินาสาสตร์. (2566). *พัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพและเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนสายงานภายในองค์กรของบริษัทผลิตไฟฟ้าแห่งหนึ่ง*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธธณณ์ โอบอ้อม. (2557). *การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรัชย์ พรหมปากดี. (2565). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Raymond A. Noe. (2010). *Employee Training and Development*. New York: McGraw-Hill.
- Richmond, Jame Malcoim. (1977). A Survey of the Environmental Knowledge and Attitudes the of Fifth Year Students in English. *Dissertation Abstracts International*. 37(1): 5016 - A; January. p. 531
- Samuel C. Certo. (1994). *Modern Management: Diversity, Quality, Ethics and Global Environment*, 6th ed. Boston: Allyn and Bacon, Inc.,